HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

והא טעמא דרבי יוסי משום הפסד הרמאי הוא אלא תרווייהו לרבנן איצטריך [א] ולא זו אף זו קתני: **מתני'** [ב] [א] המפקיד פירות אצל חבירו אפילו הן אבודין לא יגע בהן רשב"ג אומר מוכרן בפני ב"ד מפני שהוא כמשיב אבידה לבעלים: **גמ'** מאי טעמא אמר רב כהנא אדם רוצה בקב שלו מתשעה קבים של חבירו ורב נחמן בר יצחק אמר [ב] חיישינן שמא עשאן המפקיד תרומה ומעשר על מקום אחר מיתיבי המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה לא יגע בהן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר בשלמא לרב כהנא היינו דקתני לפיכך אלא לרב נחמן בר יצחק מאי לפיכך הכי קאמר השתא דאמור רבנן לא נזבין דחיישינן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן מחלוקת בכדי חסרון אבל יותר מכדי חסרון [ג] דברי הכל מוכרן בב"ד אדרב נחמן בר יצחק ודאי פליגא אדרב כהנא מי לימא פליגא כי קאמר רב כהנא בכדי חסרון קאמר והא רוצה בקב שלו מתשעה קבין של חבירו קאמר גוזמא בעלמא מיתיבי לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר וליחוש דלמא הוו להו יותר מכדי חסרון וזבנינהו וקא אכיל טבלים יותר מכדי חסרון לא שכיח ואי משתכחי מאי מזבנינן להו וליחוש שמא עשאן בעל הבית תרומה ומעשר על מקום אחר כי מזבנינן נמי [ד] לכהנים בדמי תרומה מזבנינן להו ולרב נחמן בר יצחק נמי נזבנינהו לכהנים בדמי תרומה בהא פליגי דרבה בר בר חנה סבר יותר מכדי חסרון לא שכיח מידי וכי משתכח לקמיה הוא דהויא יתר מכדי חסרון אי עביד להו בעה"ב תרומה ומעשר על מקום אחר מקמיה דהוו להו יותר מכדי חסרון עביד להו הלכך כי הוו להו יותר מכדי חסרון נזבנינהו לכהנים בדמי תרומה ורב נחמן בר יצחק סבר יתר מכדי חסרון משכח שכיח וכי הוו להו לאלתר הוא דהוו להו ואי אמרת נזבנינהו זימנין דקדים ומזבין להו וכי עביד להו בעל הבית תרומה ומעשר על מקום אחר לא ידע דזבנא וקא אכיל טבלים מיתיבי המפקיד פירות אצל חבירו והרקיבו יין והחמיץ שמן והבאיש דבש [ג] והדביש הרי זה לא יגע בהן דברי ר"מ וחכמים אומרים [ה] עושה להם תקנה ומוכרן בבית דין [ו] וכשהוא מוכרן מוכרן לאחרים ואינו מוכרן לעצמו [ז] כיוצא בו [ד] גבאי צדקה בזמן שאין להם עניים לחלק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן גבאי תמחוי בזמן שאין להם עניים לחלק מוכרין לאחרים ואין מוכרין לעצמן קתני מיהת פירות והרקיבו מאי לאו אפילו יתר מכדי חסרון לא בכדי חסרון והא יין והחמיץ שמן והבאיש דבש והדביש דיתר מכדי חסרון נינהו שאני הני כיון דקם קם

למאי

והא טעמא דרבי יוסי משום הפסד הרמאי הוא. וכיון דטעמא בהכי מה לי כלי מה לי מעות והיכי תיסק אדעתין למימר דבמעות מודה להו לרבנן ולמאי אצטריך למתנייה: **לרבנן איצטריך.** לאשמועינן מילתא דרבנן תנינהו לתרוייהו ואי תנא כלים ברישא הכי נמי דלא אצטריך תו למתני מעות אבל השתא דתני מעות ברישא תני כלים למימר לא זו בלבד דליכא פסידא דשבירת כלי אלא אף זו דאיכא פסידא דגדול אמרינן הכי: **מתני' אבודין.** ע"י עכברים או ריקבון: **לא יגע בהן.** למוכרן וטעמא מפרש בגמ': **גמ' קב שלו.** חביבה עליו על ידי שעמל בהן וקב שישאר לו מהם הוא רוצה מתשעה קבין של אחרים שיקח בדמיהן אם ימכרם: **חיישינן כו'.** ואסור להאכילו לזרים: (א) **לפיכך.** הואיל ואסור למוכרן משום דרוצה אדם בקב שלו הרי הן בחזקת קיימים ומותר בעל הבית לעשותן תרומה ומעשר על פירות שיש לו בביתו: **מאי לפיכך.** איסור מכירה משום הא הוא והיכי תלי תנא עשייתו באיסור מכירה: **השתא דאמור רבנן לא תזבין דחיישינן.** שמא עשאן המפקיד תרומה הרי הן בחזקת שלא נמכרו ועושה אותן בעל הבית כו': **מחלוקת.** דמתני': **בכדי חסרון.** כדרך שאר תבואות כמו שמפורש במשנתינו (לקמן דף מ.) לחיטין ולאורז תשעה חצאי קבין לכור: **אבל אם אבודין יותר מכדי חסרון.** אפי' רבנן מודו דימכרם בב"ד: **ודאי פליגא.** הא דרבי יוחנן דאי איכא למיחש לשמא עשאן בעליהן תרומה אפילו ביותר מכדי חסרון נמי אסור למזבנינהו: **מי לימא פליגא.** דוקא אמר רב כהנא שאם תשעה קבין הן נוח לו שיאבדו עד קב ואל ימכרם דהוה ליה יותר מכדי חסרון ופליגא הא דר' יוחנן עליה או לאו דוקא ט' קבין נקט אלא נוח לו שיהא נפסד קצת ולעולם כדי חסרון ותו לא: **גוזמא.** שפת יתר: **מיתיבי.** לרבי יוחנן: **וקאכיל.** בעל הבית טבלים שאין פירותיו מתוקנין שאין אלו קיימין שהוא סומך עליהן: **לא שכיחי.** ואין לחוש בכך: ופרכינן **ואי משתכחי** (ב) **מי מזבנינן להו.** בתמיה: **ליחוש שמא עשאן כו'.** ונמצא המוכר מאכיל תרומה לזרים: **בדמי תרומה.** בזול שאין עליה קופצין לקנותה שאינה נאכלת אלא לכהנים וצריכה שימור בטהרה: **לקמיה הוא דהויא יתר מכדי חסרון.** לזמן מרובה יש באבודן יתר מכדי חסרון: **מקמי דניהוי כו'.** שאין אדם משהא טבלים כל כך זמן מרובה כזה מלתקנן: **והדביש.** יצא טעם דובשנו והחמיץ אשמלי"ר בלע"ז ה) כדאתמר (איוב לא) ובכל תבואתי תשרש תעקר שרשיה וכמו עד לא ירתק חבל הכסף (קהלת יב) יפתחו רתוקות עבותיה: **עושה להם תקנה.** לקמיהו) מפרש מאי תקנה יש עוד הלא כל קילקול העתיד לבא כבר בא הוא: **ואין מוכרן לעצמו.** שלא יחשדוהו שמא לקחן בזול: **פורטין.** מחליפין פרוטות נחושת בסלעי כסף מפני שהפרוטות מתעפשות ונפסלות: **תמחוי.** מאכל שגובין מבעלי בתים לחלק לעניים בכל יום: **מאי לאו אפילו יתר מכדי חסרון.** ואיכא למאן דאמר לא יגע ואת אמרת דברי הכל מוכרן: **כיון דקם קם.** מאחר שעמדו בקלקולם הרי כבר עמדו ולא יתקלקלו מעתה יותר אבל שאר פירות הולכין ומרקיבין תמיד:

למאי

שמא עשאן תרומה ומעשר על מקום אחר. הקשה ר"ת וכי נחשדו חבירים לתרום שלא מן המוקף כדאמר בפרק כל הגט (גיטין דף ל:) ופ"ק דחולין (דף ז.) גבי ר"מ שאכל עלה של ירק ואור"ת דהכא גבי פקדון תולין בחששא מועטת שלא יגע בהם וחיישינן שמא בערב שבת תרם שלא מן המוקף דשרי כדאמרינן בהאשה רבה (יבמות דף צג.) אי נמי כדאמרינן פרק בכל מערבין (עירובין דף לב:) ניחא ליה לחבר דליעביד איסורא זוטא דהיינו שלא מן המוקף אבל בחולין (דף ז.) ובפרק כל הגט (גיטין דף ל:) לא חיישינן כיון שאינו פקדון וטפי אמרינן בפרק זה בורר (סנהדרין דף ל.) ראו שאביהם הטמין מעות בשידה תיבה ומגדל ואמר של מעשר שני הם אם כמערים לא אמר כלום אלמא אזלינן בתר רוב מעות שהם חולין להקל ואע"פ שפירש שהם מעשר ובהאשה שהלכה (יבמות דף קטו:) גבי מלא כלי והיה כתוב עליו קו"ף קרבן תי"ו תרומה הא אין כתוב עליו לא חיישינן והא דאמרינן בהזהב (לקמן דף מט.) ישראל שאמר לבן לוי כור מעשר ז) לאביך בידי רשאי לעשותו תרומת מעשר על מקום אחר היינו נמי בשבתות וימים טובים וכן הא דקתני בסמוך לפיכך בעל הבית עושה אותו תרומה ומעשר על מקום אחר:

מחלוקת בכדי חסרון. פרש"י כדרך שאר תבואות והקשה ריב"ס וכי פליגי במשהו דפחות מכדי חסרון לכ"ע לא ימכור ועוד דא"כ מ"ט דרשב"ג וי"ל דפליגי שנתחסר בחדש או בחדשים יותר משרגילות להתחסר עד אותו הזמן ופליגי עד שיעלה החסרון בחדש או בשני חדשים תשעה חצאי קבין לכור שהוא בכדי חסרון לשנה שלימה:

מזבנינן לכהנים. ולשמא יעשם אחר המכירה ליכא למיחש דיתר מכדי חסרון לא שכיח וכי עביד להו בעה"ב תרומה ומעשר עביד להו מקמי דליהוו יותר מכדי חסרון ופריך לרב נחמן נמי דלזבניניהו לכהנים בכדי חסרון לא פריך דהא איכא למיחש לשמא יעשם אלא ביותר מכדי חסרונם פריך דלזבניניהו וכי תימא הכי נמי והא אמרת דרב נחמן ודאי פליג ומשני דלרב נחמן יותר מכדי חסרון שכיח והקשה ריב"ס מי דחקו לומר דרב נחמן פליג לימא דביתר מכדי חסרון לד"ה מוכרן וליכא למיחש לשמא יעשם דלא שכיח כמו לרב כהנא ותי' ר"ת דמתני' מיירי אפילו בפשתן או בפירות מתוקנים והתם מאי טעמא לא יגע בהם ע"כ משום דרב כהנא דרוצה אדם בקב שלו מבתשעה קבין של חבירו אם כן מאי אהני טעמא דשמא עשאן תרומה ומעשר על מקום אחר אי לאו לאשמועינן דאפי' ביתר מכדי חסרון חיישינן א"כ סבר דאפילו יותר מכדי חסרון שכיח:

עד

מסורת הש"ס

א) [יבמות יט. וש"נ], ב) פסחים יג., ג) עיין סנהדרין קא. ובפרש"י שם ד"ה מדביש ובפרש"י דהכא, ד) ב"ב ח: פסחים יג., ה) [צ"ל כמון], ו) [ע"ב], ז) [בגמ' שלפנינו איתא לך וכן העתיקו תוס' גיטין ל: ד"ה וכי],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חיישינן וכו' לזרים הס"ד ואח"כ מ"ה היינו דקתני לפיכך הואיל: (ב) ד"ה ופרכינן ואי משתכחי מאי מזבנינן:

מוסף רש"י

אבודין. נחסרין והולכין (פסחים יג.). **והדביש.** נתקלקל ונעשה צלול מחמת חמימות (סנהדרין קא.). **פורטין.** פרוטות של נחשת שגבו לצדקה וכשמשהין אותם מחלידות, צריך לפורטן בכסף (פסחים יג.) פרוטות שגבו לוקחין דינרי כסף לפי שהפרוטות של נחשת מחלידות (ב"ב ח:). **ואין פורטין לעצמם.** פן יחשדום שפורטין בזול (שם). **תמחוי.** מאכל לחם ומיני מאכל שגובין לחלק (פסחים יג.). **ואין מוכרין לעצמן.** שמא יחשדום שלקחום בזול (שם).

רבינו חננאל

מתני' המפקיד פירות אצל חבירו אפי' הן אבודין לא יגע בהן מאי טעמא אמר רב כהנא רוצה אדם בקב שלו מט' קבין של חבירו. רב נחמן בר יצחק אמר חיישינן שמא עשאן תרומה ומעשר על מקום אחר. מיתיבי המפקיד פירות אצל חבירו הרי זה לא יגע בהן לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר. ומקשי' בשלמא לטעמיה דרב כהנא היינו דקתני לפיכך פי' כיון שאין אדם רוצה שיחליף לו פירותיו אלא ישארו לו כמות שהן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר. אלא לטעמיה דרב נחמן מפני שבעל הבית עושה אותן תרומה מיבעי ליה למימר. ופרקינן כיון דאמור רבנן לא יגע בהן דחיישינן שמא בעליהן עשאום תרומה לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה כו': אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מחלוקת תנא קמא ורשב"ג דאמר תנא קמא לא יגע בהן בזמן א) שחסרונן כדתנן במתני' הרי זה יוציא לו חסרונות אבל יותר מכדי חסרון דברי הכל מוכרן בב"ד ודאי אדרב

עין משפט נר מצוה

מג א מיי' פ"ז מהל' שאלה ופקדון הל' א ועיין בהשגות ובמ"מ סמג עשין פח טוש"ע ח"מ סי' רלב סעיף טו:

מד ב מיי' שם:

מה ג מיי' שם וסמג שם טוש"ע שם:

מו ד מיי' שם:

מז ה מיי' שם הל' ב וסמג שם טוש"ע שם סעיף טז:

מח ו מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף יט:

מט ז מיי' פ"ט מהל' מתנות עניים הל' יא סמג עשין קסב טוש"ע י"ד סי' רנז סעיף ב:

לעזי רש"י

אשמלי"ר [אישמילי"ר]. להחמיץ, (על דבש).

רבינו חננאל (המשך)

נחמן [בר יצחק] דהוא אמר חיישינן שמא עשאן תרומה ותרומה אינה נמכרת לשום חולין ור' יוחנן הא אמר מוכרן הלכך ודאי פליגי. לימא דהא דר' יוחנן פליגא נמי אדרב כהנא דהא איהו נמי לא ימכרם קאמר. ודחי' אית לן למימר דלא אמר רב כהנא לא ימכרם אלא היכא דחסרי ב) פחות מכדי חסרון והוא כדתנן לקמן לחיטים ולאורז ט' חצאי קבין לכור וכו' אבל בחסרון יותר מזה לא אמר רב כהנא לא ימכור ולא פליגא עליה דר' יוחנן. ומקשי' לר' יוחנן וניחוש דלמא הוה בהן חסרון יתר מכדי חסרון ששנינו במשנתינו ומכרם על פי ב"ד מי שהיו מופקדין אצלו ולמה שנינו לפיכך בעה"ב עושה אותן תרומה כו'. פי' כגון שהיו לו פירות טבל בביתו אומר הפירות שיש לי פקדון אצל פלוני הרי הן תרומה על הפירות הללו ואוכלם על מנת שפירותיו קיימין וכיון שמכרם נמצא אוכל טבלים למפרע ופרקינן כי מזבינן להו להני פירי לכהנים מזבינן להו בדמי תרומה שאם יבואו בעליהן ויאמרו כי תרומה היו יחזרו דמיהן לכהן והדבר ידוע שאין בעליהן עושין אותן תרומה על מקום אחר אלא בקרוב זמן שדבר ברור הוא שאין בתוך זה הזמן עלה בהן יותר מכדי חסרון דאמרי' ודאי חל עליהן שם תרומה ונפטרו הפירות שהפרישן עליהן אבל אחר זמן הרבה דאיכא למיחש דלמא הוה בהו יותר מכדי חסרון לא ועל אורחא דא ג) דשמעתא הדדה. ומקשינן המפקיד פירות

א) נ"ל בזמן שהם אבודין כדי חסרון כדתנן וכו'.

ב) אולי צ"ל דחסרי כדי חסרון וכו'.

ג) אולי צ"ל ועל אורחא דלא אתמר מסקנא דשמעתא הדה.